

Leerpleinen, op weg naar uitnodigend onderwijs.

In het schooljaar 2005 2006 is op het Edison College in Apeldoorn in leerjaar 1 in alle opleidingen gestart met het werken op leerpleinen in het kader van het herontwerp onderbouw. Inmiddels is dit model doorgegroeid tot in het derde leerjaar.

Uitgangspunten:

Voor de leerlingen is het leerplein een middel om:

- zelfstandig te werken in eigen tempo
- eigen keuzes te maken in “wat en hoe”
- samen te werken en te leren van elkaar

Vanuit onderwijskundig en didactisch oogpunt is het leerplein een middel om:

- samenhang aan te brengen in de leerstof
- functionele en eigentijdse leerstof aan te bieden
- een uitdagende leeromgeving te creëren
- te differentiëren in niveau, werktempo, leerbehoefte, leerstijlen, en –strategieën van de verschillende leerlingen

Vanuit het oogpunt van de docenten is het leerplein een middel om:

- beter zicht te krijgen op het leren en de leerstijlen van leerlingen en collega's
- te leren van collega's op pedagogisch en didactisch gebied: leren van elkaar
- de samenhang in leerstof te realiseren
- de reflectie te bevorderen op het pedagogisch en didactisch handelen: intervisie
- meer en effectiever te kunnen samenwerken

De werkwijze binnen het VMBO:

De theorie vakken worden voor een groot deel gegeven op het leerplein, daarnaast heeft ieder theorievak 1 expertuur in een lokaal, waarbij uitleg en instructie bij de weektaak wordt gegeven en waarbij de docent de mogelijkheid heeft onderdelen die niet in het leerplein gedaan kunnen worden, uit te voeren (te denken valt aan: spreekvaardigheid bij engels of een dictee bij Nederlands)

De overige uren zitten de leerlingen voor de theorievakken (nederlands, engels, wiskunde, aardrijkskunde, geschiedenis en in klas 2 ook nog Duits en economie) op het leerplein.

Het leerplein is een grote open ruimte (ter grootte van 3 leslokalen), met daarin een ICT-hoek, een balie (dit is de werkplek van de onderwijsassistente) en kasten met leermiddelen. Naast het leerplein ligt een stiltelokaal, dat vanuit het leerplein te bereiken is. Tevens is er naast het leerplein een kleine instructieruimte. In het leerplein werken maximaal 3 klassen, met 3 docenten (+ een onderwijsassistent) Daarnaast zijn ook leerlingbegeleiders regelmatig op het leerplein te vinden: RT, hulples enz. wordt op het leerplein gedaan.

De leerlingen werken daar met weektaken. Voor ieder vak is er een weektaak. Leerlingen zijn vrij om te kiezen welk vak zij gaan doen, als ze op het leerplein zijn. Voorwaarde: op donderdag moeten alle taken af zijn. Leerlingen worden hierdoor gestimuleerd zelfstandig te werken, samen te werken en te plannen. Leerlingen plannen ook hun toetsen zelf: deze toetsen worden gemaakt in de stilteruimte.

Elke leerling heeft op het leerplein een bak, waarin de boeken en schriften worden achtergelaten. Tassen zijn verboden op het leerplein. Leerlingen maken hun werk in principe op school, zij nemen alleen werk mee naar huis in overleg met de leerkracht (als blijkt dat door bv. ziekte de weektaken niet af zijn) Leerlingen die hun werk op donderdag niet af hebben, komen op donderdagmiddag hun werk, onder begeleiding van een docent afmaken. Alle leerlingen hebben in hun rooster een “terugkomuur” staan.

Op het leerplein wordt in rust gewerkt. Er hangt een stoplicht, dat meestal op oranje staat (fluisterstil werken), alleen aan het begin en eind staat dit stoplicht op groen, dan mogen leerlingen spullen pakken, even rondlopen enz. De les start centraal: er gaat een belletje en één van de docenten neemt

even het woord: wijst de leerlingen op eventuele toetsen die gemaakt moeten worden en wenst ze succes, daarna gaan de leerlingen rustig aan het werk. De les wordt op dezelfde manier afgesloten.

Pedagogisch klimaat

Binnen het leerplein is eigenlijk nooit sprake van ernstige gedragsproblematiek bij leerlingen. Door de manier waarop daar gewerkt wordt, is er veel meer mogelijkheid om even met een “lastige” leerling in gesprek te gaan en daardoor problemen te voorkomen. Alle docenten op het leerplein zijn samen verantwoordelijk voor de leerlingen die daar zitten. Dat betekent, dat een docent niet alleen naar zijn eigen klas kijkt, maar ook bij andere klassen langs loopt. Hierdoor is het mogelijk om leerlingen goed te begeleiden bij meerdere vakken, omdat in het rooster rekening wordt gehouden met de bevoegdheid van de docenten op het leerplein: er staan nooit 3 wiskundedocenten tegelijk op het leerplein, maar er wordt gezocht naar een “mix”.

De manier van werken zorgt ervoor dat leerlingen zich verantwoordelijk gaan voelen voor hun werk. Leerlingen worden “beloont” als het werk af is: het werk wordt afgetekend door de docent en vaak gaat dit samen met een complimentje.

Evaluatie

Omdat de leerpleinen nog volop in ontwikkeling zijn, is het belangrijk dit regelmatig te evalueren. Docenten evalueren regelmatig hoe zaken lopen, maar ook ouders en leerlingen worden hierbij betrokken. De resultaten van deze evaluatie worden openbaar gemaakt op de website van de school (zie: www.edisoncollege.nl; startpagina:meer over leerpleinen)

Belangrijk hierbij is:

- wat hebben we op het moment van de evaluatie gerealiseerd t.a.v. de doelen die we gesteld hadden?
- hoe ervaren leerlingen, ouders en docenten de herinrichting van ons onderwijs?
- hoe gaan we verder, rekening houdend met de opbrengsten van de evaluatiemomenten?
- Welke aanbevelingen horen bij het vervolg?

J. Barelds
Afdelingsleider VMBO-onderbouw
Edison College, Apeldoorn